

ELEKTRONISKĀ UZRAUDZĪBA LATVIJĀ

Elektronisko uzraudzību Latvijā ievieš "Valsts probācijas dienesta projekta Nr.LV08/1 „Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)" ietvaros.

Projekta norises laiks: no 2013. gada jūnija līdz 2017.gada aprīlim

Projekta budžets: 2 650 428 EUR

Finansējums: Norvēģijas finanšu instruments 85%, valsts budžeta līdzfinansējums 15%

BIEŽĀK UZDOTIE JAUTĀJUMI

KĀDAS SITUĀCIJAS PALĪDZĒS KONTROLĒT?

Elektroniskā uzraudzība ir intensīvas kontroles pasākumi, ko nosaka tiesa ar mērķi ierobežot notiesātā brīvu pārvietošanos, izmantojot elektroniskās ierīces, kas piestiprinātas notiesātā ķermenim un kas ļauj kontrolēt viņa atrašanos noteiktā vietā. Elektroniskā uzraudzība ļauj noteiktu laiku pēc ieslodzījuma vietas atstāšanas kontrolēt, vai notiesātais noteiktā laikā atrodas savā dzīvesvietā.

IEGUVUMI NO ELEKTRONISKĀS UZRAUDZĪBAS

Finansiālais - samazinātas soda izpildes izmaksas, samazinot ieslodzīto skaitu, tostarp ieslodzījumā pavadāmo laiku.

Efektīvāka un stingrāka (kā līdz šim) kontrole pār notiesātā atrašanos dzīvesvietā.

Ātrāka notiesātās personas resocializācija (iespēja ātrāk atgriezties pie ģimenes, darbā, u.tml.).

CIK LIKUMPĀRKĀPĒJUS UN CIK ILGI VARĒS UZRAUDZĪT?

Projekta budžets paredz elektronisko uzraudzību līdz 200 cilvēkiem vienlaicīgi.

Elektroniskās uzraudzības ilgums var būt līdz pat 12 mēnešiem.

KAM VARĒS PIEMĒROT?

Ar brīvības atņemšanas sodu notiesātai personai, ja tā un personas, kuras dzīvo viņa iespējamā dzīvesvietā, ir piekritušas elektroniskajai uzraudzībai, elektroniskās uzraudzības piemērošana ir iespējama apstākļos, kādos notiesātais dzīvos neizcietās soda daļas laikā, un tās piemērošana veicinās notiesātā iekļaušanos sabiedrībā.

Nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu varēs ierosināt, ja notiesātais būs izcietis:

- 1) ne mazāk kā vienu trešdaļu no noteiktā soda par mazāk smagu noziegumu vai notiesātais noziedzīgu nodarījumu izdarījis pirms astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas;
- 2) pusi no noteiktā soda, ja tas piespriests par smagu noziegumu, kā arī, ja notiesātais ir persona, kas agrāk bijusi notiesāta ar brīvības atņemšanu par tišu noziegumu, un sodāmība par šo noziegumu nav noņemta vai dzēsta;
- 3) divas trešdaļas no noteiktā soda, ja tas piespriests par sevišķi smagu noziegumu, kā arī, ja notiesātais ir persona, kas agrāk bijusi nosacīti pirms termiņa atbrīvota no soda un no jauna izdarījusi tišu noziegumu neizcietās soda daļas laikā;
- 4) divdesmit četrus gadus no brīvības atņemšanas soda, ja notiesātais ir persona, kurai piespriests mūža ieslodzījums.

KĀ DARBOSIES ELEKTRONISKĀ UZRAUDZĪBA?

Pie potītes piestiprināta sprādze ar raidītāju raida signālu uztvērējam, kas pieslēgts likumpārkāpēja dzīvesvietā.

Uzraugāmā dzīvesvietā izvietota saziņas iekārta, kas nodrošina nepārtrauktu saikni ar elektroniskās uzraudzības monitoringa centru.

Monitoringa centrā tiek uzraudzīti visi raidītāju signāli

ELEKTRONISKĀ UZRAUDZĪBA LATVIJĀ

Elektronisko uzraudzību Latvijā ievieš "Valsts probācijas dienesta projekta Nr.LV08/1 „Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)” ietvaros.

Projekta norises laiks: no 2013. gada jūnija līdz 2017.gada aprīlim

Projekta budžets: 2 650 428 EUR

Finansējums: Norvēģijas finanšu instruments 85%, valsts budžeta līdzfinansējums 15%

KĀPĒC ELEKTRONISKĀ UZRAUDZĪBA?

Ņemot vērā lielo notiesāto skaitu ieslodzījuma vietās (2014.gada 7.aprīlī ieslodzījuma vietās atradās 3659 notiesātās personas) un līdz ar to arī pieaugošās izmaksas notiesāto uzturēšanai, kā arī lai padarītu efektīvāku notiesāto resocializācijas un reintegrācijas procesu, aizvien aktuālāks kļūst jautājums par brīvības atņemšanas soda alternatīvām. Viena no alternatīvām ir elektroniskā uzraudzība, kuras piemērošana nodrošinās notiesātās personas pakāpeniskāku pāreju uz dzīvi sabiedrībā un ir lētāka nekā brīvības atņemšanas soda izpilde. Gandrīz visās Eiropas Savienības valstīs notiesātu personu uzraudzība sabiedrībā ar tehniskiem līdzekļiem – elektroniskā uzraudzība – tiek izmantota un kļūst arvien populārāka (līdz šim nav ieviesta Latvijā, Īrijā un Grieķijā).

Lai izvērtētu situāciju un pilnveidotu normatīvo regulējumu attiecībā uz nosacītas pirmstermiņa atbrīvošanas no soda institūta reformēšanu un brīvības atņemšanas soda alternatīvas – elektroniskās uzraudzības – ieviešanu Latvijā, ar tieslietu ministra 2012.gada 7.jūnija rīkojumu Nr.1-1/212 tika izveidota darba grupa (darba grupa).

Darba grupā bija pārstāvji no Labklājības ministrijas, Specializētās vairāku nozaru prokuratūras, Rīgas Apgabaltiesas, Iekšlietu ministrijas, Tieslietu ministrijas, Ieslodzījuma vietu pārvaldes (IeVP), Ģenerālprokuratūras, sabiedriskās politikas centra „PROVIDUS”, biedrības „Prison Fellowship Latvia”, Valsts probācijas dienesta (VPD), Tiesībsarga biroja, Augstākās tiesas, Latvijas Pašvaldību savienības un Valsts policijas. Darba grupa ir pedālijusies vizītēs uz ārvalstīm (Norvēģija, Igaunija, Zviedrija, Dānija, Lielbritānija), lai iepazītos ar citu valstu pieredzi elektroniskās uzraudzības ieviešanā.

Izvērtējot gan situāciju Latvijā, gan arī ārvalstu pieredzi, darba grupā nolemts, ka elektroniskā uzraudzība ieviešama kā viens no papildnosacījumiem nosacīti pirmstermiņa atbrīvojot no soda izciešanas un, ka tā noteikšanas gadījumā nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda var piemērot ātrāk. Lai nosacīti pirmstermiņa atbrīvotā uzraudzības process būtu efektīvāks, Krimināllikumā nepieciešams noteikt, ka nosacītas pirmstermiņa atbrīvošanas gadījumā pienākumus notiesātajam nosaka nevis tiesa, bet VPD. Normatīvo aktu grozījumu projekts paredz, ka elektronisko uzraudzību būs iespējams piemērot uz laiku no viena līdz divpadsmit mēnešiem.

ELEKTRONISKĀS UZRAUDZĪBAS IEVIEŠANAS GAITA

06.2012.

Tieslietu ministra rīkojums Nr.1-1/212 par darba grupas izveidi.

08.2013.

Darba grupas studiju vizītes uz Norvēģiju, Lielbritāniju, Zviedriju, Dāniju, Igauniju pieredzes apzināšanai.

03.-05.2014

Igaunijas un Norvēģijas partneri sniedz konsultācijas VPD iepirkuma dokumentācijas izstrādē.

09.2014.

Saeima pirmajā lasījumā kā steidzamu atbalsta likumprojektu paketi, kas paredz Latvijā ieviest notiesāto elektronisko uzraudzību kā alternatīvu ieslodzījumam un noteikusi to izskatīšanu steidzamības kārtībā.

07.2015.

Elektroniskās uzraudzības ieviešana praksē.

01.2017.

Projekta LV08/1 sasniegto elektroniskās uzraudzības ieviešanā pārņem Valsts probācijas dienests.